

Vansjø - overgjødning og giftige alger

Vansjø, som er drikkevannskilde for 60 000 mennesker, har i sommer vært i mediens søkelys. En massiv oppblomstring av den potensielt giftproduserende algen *Microcystis* ble påvist allerede i juni. Oppblomstringen i år resulterte i en algemengde på tre ganger det som er registrert de siste årene, og medførte kraftig misfarging på vannet i tillegg til at skjemmende algeflak fløt inn i vikene og bukter.

Vansjø har i lang tid vært overbelastet med næringssalter fra landbruket, spredt bebyggelse og kommunaltekniske anlegg. Dette har skjedd i så stor grad, og over så lang tid, at Vansjøes vestre del sannsynligvis har blitt selvgjødselende. Dette kan medføre at vestre del av Vansjø vil være forurenset i flere tiår framover, selv om de eksterne tilførselene blir redusert til under ”kritisk nivå.”

I Storefjorden, der drikkevanninntaket ligger, er forurensningssituasjonen bedre, men på sikt vil Vansjøes egnethet som drikkevann kunne være truet hvis ikke forurensningene reduseres tilstrekkelig.

Det er helt nødvendig at det nå gjennomføres tiltak i nedbørfeltet slik at forurensningene kommer under kontroll. I det vestre hovedbassenget er det trolig nødvendig også å gjennomføre tiltak i selve innsjøen., da forurensningsbegrensende tiltak her sannsynligvis ikke vil virke før etter mange år.

Vansjø er ikke et enkeltstående eksempel. Overgjødning er et miljøproblem som truer mange vassdrag som har betydelige brukerinteresser både på Østlandet, Sør-Vestlandet og Trøndelagsregionen.

Det er lenge siden Mjøs-aksjonen, og fokus har siden vært rettet mot andre og nye miljøutfordringer. Når det nå rapporteres at forurensningssituasjonen i flere lavlandsvassdrag truer vannets egnethet til både drikkevann, bading og jordvanning, er det på høy tid at overgjødningsproblemene på nytt settes på dagsorden.

Nedprioritering fra sentralt hold gjør at vi i dag mangler oversikt over problemets omfang. Grunnleggende data mangler både mht tilførsler og deres betydning for vannkvaliteten. Det er derfor viktig at sentrale myndigheter nå prioriterer overgjødsling som det miljøproblem det er, og sørger for ressurser slik at vi får tilstrekkelig kunnskap for å møte denne forurensningsutviklingen med de mest kostnadseffektive og relevante tiltak. Vi oppfordrer Miljøverndepartementet til å sørge for at SFTs anbefaling om ytterligere tiltak i Vansjø lar seg realisere, og la situasjonen i Vansjø være en vekker for å ta fatt i problemene også andre steder.

Ikke minst har vi en forpliktelse til å følge opp EUs vanndirektiv slik at våre vassdrag har god økologisk status i 2015.

NORSK VANNFORENING